

Nærings- og Fiskeridepartementet
Pb 8004 Dep
0030 OSLO

Oslo 10.11.2014

e-post: postmottak@nfd.dep.no

Deres ref: 14/307-4

HØRING – NOU2014:4 ENKLERE REGLER – BEDRE ANSKAFFELSER, FORENKLING AV DET NORSKE ANSKAFFELSESREGELVERKET

Vi viser til departementets brev av 20.6.2014 og vårt brev av 30.10.2014 der vi opplyste at vår uttalelse ville foreligge noen dager for sent i forhold til fristen. Saken har blitt behandlet i styremøte 7. november 2014. Vi beklager forsinkelsen, men håper allikevel at vår uttalelse vil bli tatt i betraktning i forbindelse med departementets gjennomgang av alle høringsuttalelsene.

Lab Norge

Lab Norge er bransjeforening for laboratorieleverandørene i Norge, det vil si leverandører av utstyr til industri, forskning, helse og private oppdragslaboratorier. Produktområder er instrumenter, reagenser til instrumentene, forbruksmateriell til laboratorier, kjemikalier. Bransjen består i hovedsak av distributører, men det er noen produsenter med til dels betydelig eksportvolumer. Innenlands er omsetning beregnet til i størrelsesorden 2,3 milliarder kroner (2012).

Lab Norge har ca 55 medlemsbedrifter og har en relativt høy markedsdekning i dette markedet. Lab er medlem i hovedorganisasjonen Virke. Vår organisasjon har vært sterkt involvert i spørsmål rundt offentlige anskaffelser gjennom de siste tiår. Bakgrunnen for dette er at vårt sekretariat har blitt kontaktet av medlemsbedrifter der det har oppstått problemer rundt anskaffelser. Vår erfaring er at det er et betydelig antall konflikter rundt anskaffelser som omfattes av det nasjonale regelverket.

Innledning

Vårt utgangspunkt er at vi er svært positive til at det nå foreslås forenklinger i det nasjonale regelverket. Bakgrunnen for dette er at transaksjonskostnadene ved disse relativt sett mindre anskaffelsene er betydelige. Det gjennomføres fullstendige anbudskonkurranser for

anskaffelsene, det kommer inn mange tilbud og kostnadene på leverandørsiden og på kundesiden er betydelige.

I tillegg ser vi at det nåværende nasjonale regelverket fører til konflikter på detaljnivå fordi det både for oppdragsgiver og leverandør er så mange detaljer å forholde seg til at det er lett å trække feil. Dette ser vi i sak etter sak. En av utfordringene for leverandørene er at rene bagateller kan føre til avvisning. Et klassisk eksempel innenfor vårt område er at et dokument mangler, dokumentet er sentralt og regelverket stenger for at oppdragsgiver kan innhente dette etter at tilbudsfristen har gått ut.

Det er altså et sterkt behov for forenkling av regelverket.

Med dette utgangspunkt er vårt syn at spørsmålet bør være: Skal Norge ha et særnorsk regelverk når det gjelder anskaffelser under EØS sin terskelverdi og hva skal det i så fall inneholde.

Vi ser at svært mange av tvistesakene som har vært oppe for Klagenemnden for Offentlige Anskaffelser KOFA, er løst med bakgrunn i de grunnleggende krav som stilles i nåværende lov § 5. Fra partene har det ofte vært påberopt fler av detaljreglene i forskrift om offentlige anskaffelser, FOA, men KOFA har valgt å falle ned på fortolkning av de grunnleggende krav.

Vi er derfor av den oppfatning at de grunnleggende krav til loven bør være utgangspunktet for vurderingene av om det er behov for tilleggsreguleringer ut over disse.

I og med at arbeidet i forenklingsutvalget på et vis har tatt motsatt utgangspunkt, nemlig hvordan man kan forenkle det meget omfattende regelverk man har i dag, vil vi først kommentere de enkelte punkter i høringsbrevet.

Til pkt 2.1 Formål og grunnleggende prinsipper

Lab Norge er enige i at det er behov for at formålet med regelverket klargjøres og at man i loven har en rendyrket formålsbestemmelse. Vi støtter derfor utvalgets flertall når det gjelder forslaget om at effektiv bruk av samfunnets resurser og konkurranse om offentlige kontrakter angis som formål i det norske anskaffelsesregelverket.

Vi støtter også utvalgets forslag om at man rydder opp i og klargjør de grunnleggende prinsippene i regelverket slik at prinsippene om likebehandling, gjennomsiktighet, konkurranse og forholdsmessighet gjenstår som grunnleggende prinsipper i regelverket.

Vi ser at disse begrepene rommer det som står i nåværende regelverk. Det departementet kan vurdere er om det er behov for å bruke ytterligere begrep av pedagogiske hensyn i forhold til innkjøpere og leverandører. Vi tar ikke noe standpunkt til dette spørsmålet, men vi påpeker at det pedagogiske behov fra tid til annen kan avvike fra det strikt juridiske behov i regelverket.

Til pkt 2.2 Nye prosedyreregler

Utvalgets flertall foreslår her å gå bort fra tradisjonelle anbudskonkurranser og fra gjeldende forhandlingsforbud.

Fra vårt ståsted er det viktige her at det blir en vesentlig utvidelse av adgangen til avklaringer, slik at man slipper unødige avvisninger. Vi mener imidlertid at dersom oppdragsgiver skal ha

muligheten til å gå inn i ordinære forhandlinger på pris, må dette tas med i kunngjøringen av anskaffelsen.

Til pkt 2.4 Unntak for kontrakter med en anslått verdi under kr 100.000

Utvalgets flertall foreslår her å unnta kontrakter med anslått verdi under kr 100.000 fra anskaffelsesregelverket. Lab Norge er sterkt uenig i dette. Vi er opptatt av at de grunnleggende reglene i regelverket må gjelde for alle anskaffelser og vi støtter dermed mindretallets syn.

Vi vil utdype dette noe. Det er et betydelig antall anskaffelser innenfor vårt felt under kr 100.000. Det er viktig at de grunnleggende kravene om blant annet konkurranse, likebehandling, gjennomsiktighet og forholdsmessighet etterleves også ved denne type anskaffelser. Vi synes det er et helt feil signal å sende til innkjøpere at det ikke gjelder noen regler i det hele tatt når man er under grensen på kr 100.000. Det er også en utfordring at anskaffelser kan bli tilpasset til denne grensen for derved formelt sett å unngå å ha noen krav på seg i forhold til anskaffelser.

Her legger man, gjennom dette forslaget, et stort område åpent for mulighet for rene uregelmessigheter og i ytterste fall korrupsjon.

Til pkt 2.5 Skriftlighetskrav

Utvalget foreslår i § 3.2 å videreføre skriftlighetskravet for anskaffelser. I forslaget i utredningen side 290 er dette inntatt som et generelt krav.

I og med at flertallet foreslår at det ikke skal stilles krav til kontrakter med anslått verdi under kr 100.000, vil heller ikke dette kravet gjelde her. Vi støtter fullt ut forslaget om krav til skriftlighet. Vi er betenkt over at kravet til skriftlighet bortfaller under kr 100.000. Generelt mener vi at kravet til skriftlighet bør gå vesentlig lenger ned enn kr 100.000. Vi vil peke på en grense i størrelsesorden kr 20.000-30.000 som en naturlig grense hvor skriftlighetskravet kan bortfalle.

Til pkt 2.6 Kunngjøring

Utvalget foreslår her å videreføre plikten oppdragsgiver har i dag til å kunngjøre konkurranse på Doffin. Lab Norge støtter dette.

Utvalget foreslår videre at oppdragsgiver skal kunne velge å kunngjøre konkurranse gjennom en forhåndskunngjøring jfr nytt anskaffelsesdirektiv artikkel 75nr 1, bokstav b). Lab Norge er noe mer i tvil om dette er en god kunngjøringsform som gir en tilfredsstillende informasjon ut i markedet, men er grunnleggende positiv til at prosessen gjennom dette kan forenkles.

Til pkt 2.7 Dokumentasjon av kvalifikasjonskrav

Lab Norge støtter fullt ut utvalgets forslag om at oppdragsgiver skal kunne tillate levering av egenerklæring som foreløpig bevis på at leverandørene oppfyller kvalifikasjonskravene. Kvalifikasjonskravene er en gjennomgående fordyrende del av anskaffelsesprosessen. Når det gjelder det nasjonale regelverket snakker man om relativt sett mindre anskaffelser og vi ber

departementet sterkt vurdere om ikke det bør være slik at oppdragsgiver bare skal kreve inn egenerklæring ved utlysning av anbudet og at kontroll av sannhetsgehalten først skjer ved tildeling.

Vi innser at dette vil være mer enn tilfredsstillende nok for vår sektor, men at behovene kan være annerledes i andre sektorer. Her kan departementet vurdere om man skal nyansere på sektorer, vi er jo kjent med at situasjonen er noe mer utfordrende blant annet i bygg- og anleggsbransjen enn den er i laboratoriebransjen.

Til pkt 2.8 Digitalisering

Lab Norge støtter forslaget om at anskaffelsesprosessen kan digitaliseres.

Vi vil imidlertid påpeke at det er en utfordring med digitalisering av anskaffelsesprosessen, at det ikke alltid foreligger mulighet for dokumentasjon av faktisk innlevering. Vi har hatt henvendelser den seneste tid der leverandører har forsøkt å levere inn anbud innen fristen, men ikke kommet gjennom til mottaker. Da står de uten dokumentasjon på forsøket på å levere. Hva som har hindret levering er ikke kjent. Tilbud har blitt avvist.

Feil og forsinkelser kan som kjent oppstå ved bruk av elektroniske løsninger og hvor ansvaret for hvorfor feil har oppstått ofte kan diskuteres.

Utvalgets flertall foreslår at levering ved e-post skal være tillatt kommunikasjonsmiddel. Vi støtter her flertallets syn, fordi e-post i dag fremstår som en sikker nok leveringskilde.

Til pkt 2.10 Terskelverdier

Lab Norges syn er at jo enklere regelverket lages, dess lavere kan terskelverdien settes. Slik flertallet legger opp sitt syn, blir det etter slik vi forstår det, fire forskjellige nivåer å forholde seg til:

Nivå 1: Over EØS terskelverdi

Nivå 2: Under EØS terskelverdi, men over nasjonal terskelverdi (nå kr 500.000)

Nivå 3: Mellom nasjonal terskelverdi og kr 100.000

Nivå 4: Under kr 100.000 der ingen reguleringer skal gjelde overhodet.

Vi er litt bekymret over om denne formen for forenkling er noen forenkling. Vi mener at det bør lages et regelverk som er så vidt enkelt at det kan anvendes på alt av anskaffelser mellom EØS terskelverdi og ned til f. eks kr 100.000. Hva som skal gjelde under dette har vi kommentert ovenfor i pkt 2.4.

Til pkt 2.11 Ikke-anskaffelsesfaglige hensyn

Flertallet foreslår at ikke-anskaffelsesfaglige hensyn tas ut av regelverket. Lab Norge støtter dette.

Bakgrunnen for dette er at vi har sett mange underlige utslag av ikke-anskaffelsesfaglige hensyn. Et av disse er krav til at det skal tas miljøhensyn i anskaffelser. Dette er et aktverdig formål, men problemet er at når dette er pålagt gjennom dette regelverket får oppdragsgiver en plikt til å gjøre noe med det, oppdragsgiver er ofte i tvil om hva dette kravet skal gå ut på

og setter således bare krav til miljø inn i anbuds- eller tilbudsdokumenter og evaluerer deretter dette uten at det egentlig er mulig å evaluere.

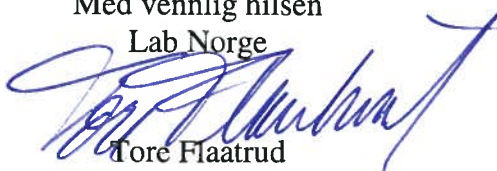
I ett tilfelle ble miljøhensyn beskrevet som dokumentasjon av hva slags bilpark leverandøren hadde og hva slags dekk man hadde på disse bilene. I vår bransje er det ikke leverandørens biler som er miljøutfordringen, men ekstern transport.

Med bakgrunn i bare disse få setninger, som kan utdypes, støtter vi fullt ut flertallets forslag om at ikke-anskaffelsesfaglige hensyn tas ut av regelverket.

Til pkt 2-12

Hvis det skal utformes et minimumsregelverk, støtter vi flertallets forslag.

Med vennlig hilsen
Lab Norge

Tore Flaatrud
sekretariatsleder